

Kurzus kódja(i): FLMD16-212.12
FLMD16-312.11

Kurzus címe: Filmtörténeti szeminárium: a Hollywoodi Reneszánsz műfajai

Tanár neve: Pápai Zsolt

Kurzus időpontja, helye: péntek 12 30-14 00 -137

Kurzus típusa: szeminárium

Kurzus leírása: A kurzuson a hatvanas–hetvenes évek amerikai filmjének (az úgynevezett Hollywoodi Reneszánsznak) a műfaji térképét, illetve markáns formatörekvéseit vizsgáljuk meg. Mivel a műfaji változások felméréséhez óhatatlanul szükséges az óhollywoodi zsánerek részleges ismerete, ezért nem kizárólag Reneszánszbeli filmeket veszünk nagyító alá.

A félév első harmadában a szeminárium vezetője előadásokat tart, melyek célja megismertetni a hallgatókat a korszak vizsgálatának lehetséges technikáival és néhány filmelemzési szemponttal. A kurzus második és harmadik harmadában a hallgatóknak korszak- és filmelemzéseket kell tartaniuk a szeminárium vezetőjének irányításával.

A következő filmek ismeretét evidenciának veszem: Capra: It Happened One Night, Zinnemann: High Noon, Hitchcock: Psycho, Penn: Bonnie & Clyde, Nichols: The Graduate, Hopper: Easy Rider, Kubrick: 2001, Peckinpah: Wild Buch, Scorsese: Mean Streets, Coppola: The Godfather, Friedkin: The Exorcist, Coppola: The Conversation, Polanski: Chinatown, Altman: Nashville
Az első óra február 23-én lesz!

Témák:

1–3. Bevezetés. A Hollywoodi Reneszánsz műfajképe: műfaji imitáció, műfaji revízió, műfaji destrukció. A revizionizmus hatóerői

4. Road movie

5. Gengszterfilm

6. Film noir

7. Thriller

8. Western

9. Tragikus románc, melodráma és vígjáték

10. Fantasztikus film. Horror

Kurzus teljesítésének követelményei: A félév során rövid zárthelyi dolgozatokat kell írniuk a hallgatóknak filmismeretből. Emellett prezentációt kell tartania mindenkinek. A folyamatos évközi munka is beleszámít a jegybe. Három hiányzás megengedett.

Kötelező és ajánlott filmek: **1–3. Bevezetés. A Hollywoodi Reneszánsz műfajképe: műfaji imitáció, műfaji revízió, műfaji destrukció. A revizionizmus hatóerői**

Kötelező filmek: Frankenheimer: Seconds, Penn: Mickey One

Ajánlott: Robert Altman következő filmjei: That Cold Day in the Park, MASH, McCabe & Mrs. Miller, Images, 3 Women, Buffalo Bill and the Indians, Flicker: The President's Analyst, Corman: The Trip, Jaglom: A Safe Place, Rafelson: Head, Rooks, Chappaqua, Hopper. The Last Movie

4. Road movie

Kötelező filmek: Loden: Wanda, Hellman: Two-Lane Blacktop

Ajánlott: Lewis: Gun Crazy, Sarafian: Vanishing Point, Coppola: Rain People, Spielberg: The Sugarland Express, Zieff: Slither, Cimino: Thunderbolt and Lightfoot, Hough: Dirty Mary, Crazy Larry, Spielberg: Duel, Ashby: The Last Detail, Schatzberg: Scarecrow, Bogdanovich: Paper Moon, Mazursky: Harry and Tonto, Strick: Road Movie

5. Gengszterfilm

Kötelező filmek: Malick: Bandlands, Fuller: Underworld USA

Ajánlott: The Gangster, Altman: Thieves Like Us, Kastle: The Honeymoon Killers, Peckinpah: The Getaway, Demme: Crazy Mama, Corman: The St. Valentine's

---

Day Massacre, Siegel: The Killers, Jewison: The Thomas Crown Affair, Toback: Fingers, Yates: Friends of Eddie Coyle, Ritchie: Prime Cut, Siegel: Charley Varrick

6. Film noir

Kötelező filmek: Boorman: Point Blank, Penn: Night Moves
Ajánlott: Altman: The Long Good-bye, Peckinpah: Bring Me the Head of Alfredo Garcia, Douglas: The Detective, Aldrich: Hustle, Richards: Farewell My Lovely, Baron: Blast of Silence

7. Thriller

Kötelező filmek: Pakula: The Parallax View, Frankenheimer: The Manchurian Candidate
Ajánlott: Street of Chance, High Wall, The Crooked Way, Pollack: Three Days of Condor, Pakula: All the President's Men, Shear: Across 110th Street, Frankenheimer: Seven Days in May, Lumet: Fail-Safe, Pakula: Klute, Miller: Executive Action, Neame: The Odessa File, Schlesinger: Marathon Man, Schaffner: Boys From Brasil

8. Western

Kötelező filmek: Eastwood: High Plain Drifter, Peckinpah: Pat Garrett & Billy the Kid (*kizárólag a Turner Entertainment által 1988-ban rekonstruált változat elfogadható!*)
Ajánlott: Cahn: Law and Order, Wellman: The Ox-Bow Incident, Ford: My Darling Clementine, Wellman: Yellow Sky, Mann: Devil's Doorway, Ray: Johnny Guitar, Daves: Broken Arrow, Boetticher: The Tall T, Fonda: The Hired Hand, Hill: Butch Cassidy and the Sundance Kid, Perry: 'Doc', Siegel: The Shootist, Brooks: Blazing Saddles, Nelson: Soldier Blue

9. Tragikus románc, melodráma és vígjáték

Kötelező filmek: Cassavetes: Husbands, Ashby: Harold and Maude
Ajánlott: Griffith: Broken Blossoms, LeRoy: Random Harvest, Sirk: Imitation of Life, Robson: Peyton Place, Minnelli: Home from the Hill, Rafelson: Five Easy Pieces, Bogdanovich: The Last Picture Show, Mazursky: Bob & Carol & Ted & Alice, Perry: The Swimmer, Scorsese: Alice Doesn't Live Here Anymore, Cassavetes: Minnie and Moskowitz

10. Fantasztikus filmek. Horror

Kötelező filmek: Polanski: Rosemary's Baby, Donner: The Omen
Ajánlott: Tourneur: Cat People, Tourneur: The Curse of the Cat People, LeRoy: The Bad Seed, Romero: The Night of the Living Dead, Johnson: Lipstick, Hancock: Let's Scare Jessica to Death, Spielberg: Jaws

---

Kötelező / ajánlott irodalom: A félév során olvasandó szövegek listáját közösen beszéljük meg és állítjuk össze.

Néhány irányadó könyv, tanulmány és cikk:

Ain-Krupa, Julia: *Roman Polanski. A Life in Exhile*. Santa Barbara, California – Denver, Colorado – Oxford, England: Praeger, 2010.

Benke Attila: Western-reformáció. Az 1950–1980 közötti revizionista westernnek az identitásválság tükrében. *Metropolis* (2010) no.3. pp. 32–55.

Bignell, Jonathan: A részlettől a jelentésig. A *Sivár vidék* és a mozgóképi artikuláció. *Apertúra* (2008) no.3. <http://apertura.hu/2008/osz/bignell>

Caputo, Davide: *Polanski and Perception. The Psychology of Seeing and the Cinema of Roman Polanski*. Bristol, UK – Chicago, USA: Intellect, 2012.

Carney, Ray: *John Cassavetes filmjei*. Budapest, Osiris, 2001.

Cohan, Steven – Hark, Ina Rae (eds.): *The Road Movie Book*. London – New York: Routledge, 1997.

Corrigan, Timothy: *A Cinema without Falls. Movies and Culture after Vietnam*. New Brunswick, New Jersey: Rutgers University Press, 1991.

Davies, David: Terrence Malick. In: Paisley, Livingstone–Plantinga, Carl (eds.):

-
- The Routledge Companion to Philosophy and Film*. London – New York: Routledge. pp. 569–580.
- Derry, Charles: *The Suspense Thriller*. Jefferson, North Carolina, and London: McFarland, 2001.
- Elsaesser, Thomas: A kudarc pátosza – amerikai filmek az 1970-es években. Jegyzetek a motiválatlan hősről. *Metropolis* (2010) no.3. pp. 56–65.
- Foote, John H.: *Clint Eastwood. Evolution of a Filmmaker*. Westport, Connecticut – London: Praeger, 2009.
- Fordham, Geoff: A Study of Ambiguity: *The Godfather* and the American Gangster Movie Tradition. In: Silver, Alain – Ursini, James (eds.): *Gangster Film Reader*. New Jersey: Limelight Editions, 2007. pp. 165–180.
- Grant, Barry Keith: *Film Genre: From Iconography to Ideology*. London – New York: Wallflower, 2007. pp. 4–39.
- Gustafsson, Henrik: *Out of Site: Landscape and Cultural Reflexivity in New Hollywood Cinema 1969–1974*. Saarbrücken: VDM Verlag Dr. Müller, 2008. pp. 107–131.
- Kagan, Norman: *American Sceptic: Robert Altman's Genre-Commentary Films*. Ann Arbor: Pierian Press, 1982.
- Király Jenő: *Mágikus mozi. Műfajok, mítoszok, archetípusok a filmkultúrában*. Budapest: Korona, 1998.
- Kitses, Jim: *Horizons West. Directing the Western from John Ford to Clint Eastwood*. New Edition. London: BFI. 2004.
- Kolker, Robert: *A Cinema of Loneliness. Penn, Stone, Kubrick, Scorsese, Spielberg, Altman*. Oxford: University Press, 2000.
- Laderman, David: *Driving Visions. Exploring the Road Movie*. Austin: University of Texas Press, 2002.
- Lev, Peter: *Conflicting Visions. American Films of the 70s*. Austin: University of Texas Press, 2000.
- Malyszko, William: *The Godfather*. London: York Press, 2001.
- Man, Glenn: *Ideology and Genre in the Godfather Films*. In: Browne, Nick (ed.): *Francis Ford Coppola's The Godfather Trilogy*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000. pp. 109–132.
- Mason, Fran: *American Gangster Cinema. From Little Caesar to Pulp Fiction*. London–New York: Palgrave Macmillan, 2002.
- Messenger, Chris: *The Godfather and American Culture*. Albany: State University of New York Press, 2002.
- Neale, Steve: Műfajkérdések. In: Nagy Zsolt (ed.): *Tarantino előtt 1. Tömegfilm a nyolcvanas években*. Budapest: Új Mandátum, 2000. pp. 12–44.
- Pomerance, Murray – Palmer, R. Barton (eds.): *A Little Solitaire. John Frankenheimer and American Film*. New Brunswick, New Jersey, and London: Rutgers University Press, 2011.
- Porfirio, Robert: Existential Motifs in the Film Noir (1976). In: Silver, Alain – Ursini, James (eds.): *Film Noir Reader*. New Jersey: Limelight Editions, 1996. pp. 77–93.
- Ray, Robert B.: *A Certain Tendency of the Hollywood Cinema, 1930–1980*. Princeton: Princeton University Press, 1985. pp. 328–349.
- Reynaud, Bérénice: For Wanda. In: *The Last Great American Picture Show. New Hollywood Cinema in the 1970s* (eds. Elsaesser, Thomas – Horwath, Alexander – King, Noel). Amsterdam: Amsterdam University Press, 2004. pp. 223–248.
- Rubin, Martin: Thrillerek. Kritikai áttekintés. *Metropolis* (2007) no.3. pp. 10–28.
- Stevens, Brad: *Monte Hellman. His Life and Films*. Jefferson, North Carolina, and London: McFarland & Company, Inc., Publishers, 2003.
- Vajdovich Györgyi – Varga Zoltán: *A vámpírfilm alakváltozatai*. Budapest: Áron Kiadó–Meridián Kiadó, 2009. pp. 285–289.
- Varró Attila: Walker, mon amour. *Filmvilág* (2003) no.7. pp. 16–19.
- Weddle, David: Vad bandák. Sam Peckinpah: A megreformált vadnyugat 1–5. *Filmvilág* (2004) nos. 5–6–7–8–9.
-